

И ще приемемъ съ положителностъ, че грижитъ на Търновския гръцки владика за просвѣта на младото поколѣние ще сж засягали и двата пола.

Направеното тогава гръцко училище е известното на насъ училище „Св. Кирилъ“, въ което по-после се помѣщаваше българското класно училище.

То презъ 1845 година изгаря и после построяватъ ново, каменно здание, което доживѣ и следъ Освобождението, гдето се помѣщаваше м. гимназия „Св. Кирилъ“¹⁾.

По време на Велчовата завѣра презъ 1835 г. нашитѣ съзаклятници сж се събирали въ гръцкото училище при „Св. Богородица“, гдето е билъ учитель даскалъ Андонъ Никопитъ.

Известно ни е, че на 2. I. 1835 година се открива въ Габрово първото Взаимно училище. Това училище е било само мжжко. Желанието на неговитѣ основатели е било то да стане разсадникъ на новото образование и въ него да постѣпватъ ученици и отъ най-отдалеченитѣ краища на България.

Ще трѣбва да приемемъ, че и открититѣ взаимни училища въ Търново — по образаца на габровското, едно отъ габровеца Петъръ х. Христовъ на 15. III. 1839 год. съ учитель Захарий Княжески и другото отъ Петка Николовъ, еленчанйна, отъ църковното настоятелство при църквата „Св. Никола“, ще сж били и дветѣ само мжжки.

Първото училище е имало и печатъ: „Печатъ на Търновското Петра х. Христова училище 1839 год.“

Първитѣ девически училища.

„Първиятъ починъ за откриване девическо училище се дължи на една жена Евгения, майка на Врачанския епископъ Агапия, родомъ българинъ отъ Кюстендилско.

Първото българско девическо училище било открито въ Плѣвненъ презъ октомврий 1840 год. Първата учителка на това училище е била Анастасия Димитрова, която е и първата българска мирска учителка.

За нея се знае следното: Родена на 12 май 1815. год. въ Плѣвненъ отъ бедни, но честни родители, Димитъръ и Цвѣта, тя, когато станала на 7 години, била дадена слугиня на Врачанския епископъ Агапия.

Тихиятъ ѝ характеръ, скромността ѝ и свѣтлиятъ ѝ умъ предразположили владиковата майка Евгения къмъ нея дотолкова, че тя я приела за дъщеря, каквато нѣмала, като решила да я приготви за учителка на българския народъ.

¹⁾ Пжтеводитель на В. Търново, стр. 9.